

Náučný chodník Slepý vrch

Kraj:	Trnavský
Okres:	Trnava
Geomorfologická jednotka:	Malé Karpaty
Geologická jednotka:	jadrové pohorie
Chránené územie:	Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty, prírodná rezervácia Bolehlav
Prístup:	bus Dolné Orešany, kostol
Východisko:	Dolné Orešany, odbočka žltej značky z hlavnej cesty
Trasa:	Dolné Orešany - Orešianske sedlo - Slepý vrch
Dĺžka, prevýšenie:	4 km, prevýšenie 340 m
Čas prechodu:	2 h
Počet zastávok:	2
Náročnosť:	stredne náročný

Zameranie chodníka: archeologické

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Trasa vedie čiastočne súběžne so žltou turistickou značkou, prepojená je aj na modrú.

Rok otvorenia: 2015

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Občianske združenie Hradiská

Poznámka: Z Orešianskeho sedla po Slepý vrch je trasa značená len neformálnymi smerovkami.

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Dolné Orešany. Obec na západnom okraji Podunajskej (Trnavskej) pahorkatiny blízko úpätia strednej časti Malých Karpát severozápadne od Trnavy. Najstaršia písomná zmienka je z roku 1235 v listine, ktorá uvádza súpis majetku panstva Červený Kameň. Po tatárskom vpáde bolo na pozvanie uhorských kráľov aj toto územie dosídlené nemeckými kolonizátormi. O rozvoj vinohradníctva v tejto oblasti sa zaslúžila Margita, dcéra nemeckého cisára Henricha a manželka Ludovíta Štefana, kniežata Slavónie, ktorá dala skeletnatú pôdu pod Malými Karpatmi, podobnú pôde za Rýnom, vysadiť viničovými štepami z Nemecka a na ich obrábanie pozvala nemeckých vinohradníkov. Hony, kde sa oddávna pestovalo povestné orešanské červené víno, si zachovali nemecké názvy, napr. Oberberg, Vorberg, Leftek, Purbeky. V roku 1736 Matej Bel v diele Notitia Hungariae spomína, že orešanské víno je lepšie od samého porýnskeho. V 17. storočí sa tu usadili habáni-hrnčiari a počas tureckých vojen Chorváti. Postupne celkom splynuli s pôvodným obyvateľstvom. Na prelome 19. a 20. storočia stáročný zdroj príjmov, vinohrady, boli zničené fyloxérou a obyvateľstvo bolo nútené vysťahovať sa, viac pestovať obilie a okopaniny a pracovať v horách ako drevorubači. Po prvej svetovej vojne sa z USA veľa vysťahovalcov vrátilo a spolu s domácimi vysadili ušľachtilý vinič rôznych odrôd od čierneho dolnozemia a portugalského červeného až po všetky odrody bieleho hrozna. V obci zriadil Prvý trnavský parný mlyn výmennú stanicu mlynárskych výrobkov za obilie (do roku 1935). Bola založená veľkopivnica, veľkosklad a veľkolisovňa vína. Neskorogotický rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie z roku 1390, jeho ohradný múr s bránou zo 16. storočia, ako aj pranie kaplnka sv. Trojice sú národnými kultúrnymi pamiatkami.

Slepý vrch (544 m n. m.). Vrch vo výbežku Malých Karpát medzi osadou Majdan pri Lošonci a obcami Horné Orešany a Dolné Orešany obtekanom Parnou. Budujú ho druhohorné vápence, kremence a na východnom úpätí prvo- alebo predprvohorné fylity. Vo vrcholovej časti bolo v roku 2005 objavené významné archeologické nálezisko zo staršej doby laténskej s rozlohou asi 2 ha. Pochádza z 5. storočia pred n. l., a tak ide o najstaršie známe keltské hradisko na Slovensku. Až do tohto objavu sa predpokladalo, že Kelti začali naše územie vo veľkom osídľovať až omnoho neskôr. Príslušníci keltského etnika tu ťažili železnú rudu. V areáli hradiska boli nájdené kovárske a hutnícke dielne a výrobné šperkov. Hradisko zaniklo násilnou cestou, keďže sa našli hroty šípv, kopije, meče, mnoho ľudských kostí oboch pohlaví a všetkých vekových kategórií i dôkazy o pôsobení ohňa. Po obvode vrchola je zachovaná sústava valov v rôznom stupni deštrukcie.

Prírodná rezervácia Bolehlav. Chránené územie na juhovýchodných svahoch vrchu Bolehlav v strednej východnej okrajovej časti Malých Karpát nad Dolnými Orešanmi vyhlásené v roku 1988 na ochranu zachovalých lesných spoločenstiev bukovo-dubového a dubovo-bukového vegetačného stupňa na kryštalinickom geologickom podklade. Rezervácia je súčasťou chráneného vtáčieho územia Malé Karpaty (súčasť sústavy Natura 2000).

Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty. Chránené územie vyhlásené v roku 1976 v troch izolovaných areáloch na väčšine územia jadrového pohoria Malé Karpaty medzi Devínom a Novým Mestom nad Váhom na juhozápadnom Slovensku. Horské územie - väčšinou náhle sa dvíhajúce z oboch susediacich nížin - s nadmorskými výškami kulminujúcimi vrchom Záruby (768 m) nad Smolenicami budujú najmä žuly, vápence, kremence, fylity a amfibolity. Nachádza sa tu osem krasových oblastí s približne 300 jaskyňami, z ktorých je jediná sprístupnená so sprievodcom (Driny) a dve nevelké (Deravá skala a Veľká pec) sú verejnosti voľne prístupné. Podstatnú časť pokrývajú listnaté lesy s bukom, dubom či hrabom, na skeletnatých podložiach tiež jaseňom, javorom horským a lipou. Miestami sa vyskytuje nepôvodný gaštan jedlý, borovica čierna, teplo- a suchomilné travinno-bylinné porasty, skalné a sutinové spoločenstvá, vzácne i rašeliniská a slatiny. Najvyššie časti najmä na obalových a príkrovových štruktúrach ako aj krasové areály sú turisticky veľmi atraktívne a frekventované. V rámci oblasti leží takmer dvadsať rôznych veľkých území európskeho významu (najrozsiahlejšie sú: Devínske Karpaty, Homolské Karpaty, Kuchynská hornatina a Biele hory) a dva veľké areály z nej zaberá chránené vtáčie územie Malé Karpaty (obe kategórie sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Názvy informačných panelov

1. Dolné Orešany - keltské hradisko Slepý vrch
2. Dolné Orešany - Slepý vrch. Najstaršie keltské hradisko na Slovensku

Dolné Orešany - keltské hradisko Slepý vrch Tabuľa č. 1

Archeologické nálezy z hradiska, ktoré bolo postavené v 3. storočí pred n. l. (3. storočie pred Kristom) a pokračovalo v obývaní počas doby železnej a rímskej. Počas rímskej vlády stálo na jeho vrchole veľké rímske vojenské posádke. Na vrchole hradiska sa nachádzajú zvyšky rímskeho opevnenia, ktoré bolo postavené v 1. storočí pred n. l.

V hradisku sa našli aj zvyšky keltskeho hradiska, ktoré bolo postavené v 3. storočí pred n. l. (3. storočie pred Kristom) a pokračovalo v obývaní počas doby železnej a rímskej. Na vrchole hradiska sa nachádzajú zvyšky rímskeho opevnenia, ktoré bolo postavené v 1. storočí pred n. l.

Na vrchole hradiska sa nachádzajú zvyšky keltskeho hradiska, ktoré bolo postavené v 3. storočí pred n. l. (3. storočie pred Kristom) a pokračovalo v obývaní počas doby železnej a rímskej. Na vrchole hradiska sa nachádzajú zvyšky rímskeho opevnenia, ktoré bolo postavené v 1. storočí pred n. l.

A plan of the hradisko showing the layout of the settlement and the location of the Roman fortification. The plan includes the hradisko, the Roman fortification, and the surrounding landscape.

Podľa výskumov, ktoré sa uskutočnili v hradisku, bolo postavené v 3. storočí pred n. l. (3. storočie pred Kristom) a pokračovalo v obývaní počas doby železnej a rímskej. Na vrchole hradiska sa nachádzajú zvyšky rímskeho opevnenia, ktoré bolo postavené v 1. storočí pred n. l.

Dolné Orešany – Slepý vrch. Najstaršie keltské hradisko na Slovensku Tabuľa č. 2

Na tomto mieste stálo už v 3. storočí pred n. l. keltské a rímske hradisko. Bolo vybudované v 3. storočí pred n. l. (3. storočie pred Kristom) a pokračovalo v obývaní počas doby železnej a rímskej. Počas rímskej vlády stálo na jeho vrchole veľké rímske vojenské posádke. Na vrchole hradiska sa nachádzajú zvyšky rímskeho opevnenia, ktoré bolo postavené v 1. storočí pred n. l.

Začiatkom 3. storočia pred n. l. sa na tomto mieste nachádzalo keltské hradisko, ktoré bolo postavené v 3. storočí pred n. l. (3. storočie pred Kristom) a pokračovalo v obývaní počas doby železnej a rímskej. Na vrchole hradiska sa nachádzajú zvyšky rímskeho opevnenia, ktoré bolo postavené v 1. storočí pred n. l.

Podľa výskumov, ktoré sa uskutočnili v hradisku, bolo postavené v 3. storočí pred n. l. (3. storočie pred Kristom) a pokračovalo v obývaní počas doby železnej a rímskej. Na vrchole hradiska sa nachádzajú zvyšky rímskeho opevnenia, ktoré bolo postavené v 1. storočí pred n. l.

